

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Viite: STM lausuntopyyntö 4.11.2013 STM114:00/2009

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Tapaturmavakuutuslaitosten liiton lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi työtapaturma- ja ammattitautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä esitykseen liittyvästä ammattitautiasetuksesta. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) toimisto esittää lausuntonaan seuraavaa.

1. Yleistä tapaturmavakuutuslainsäädännön kokonaisuudistustarpeesta

TVL pitää tärkeänä tapaturmavakuutuslainsäädännön uudistamista kokonaisuudessaan. Nykyinen tapaturmavakuutuslainsäädäntö koostuu vuonna 1948 annetusta tapaturmavakuutuslaista, vuonna 1988 säädetyistä ammattitautilaista ja vuonna 1991 annetusta kuntoutuslaista (laki tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta). Mainitut lait ovat aikansa lapsia ja niitä on muutettu runsaasti vuosikymmenten mittaan. Tapaturmavakuutuslainsäädännöstä kokonaisuutena on tullut vaikeaselkoinen ja hankalasti hahmotettava. Korvaus- ja oikeuskäytännössä on muodostunut tulkintoja esimerkiksi työtapaturman käsitteestä ohi lain sanamuodon. Lakia lukemalla ei nykyisellään helposti pääse selville työtapaturmavakuutusturvan sisällöstä.

Ehdotetulla lakiuudistuksella työtapaturmien ja ammattitautien korvausjärjestelmä saatetaan yhteensopivaksi ympäröivän, yksistään viimeisen vuosikymmenen aikana suuresti muuttuneen säädösympäristön kanssa. Vuonna 2000 voimaantullut perustuslaki on tuonut uusia vaatimuksia myös työtapaturmavakuutuksen toimeenpanolle. Myös terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä on uudistettu viime vuosina. Lisäksi EU-oikeuteen kuuluvat sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat EU-säädökset vaikuttavat tapaturmavakuutuksen toimeenpanossa ja uudessa laissa niistä johtuvat erityistilanteet otetaan huomioon.

Vaikka lausunnoille lähetetty hallituksen esitys ei sisälläkään periaatteellisesti isoja muutoksia työtapaturmavakuutusjärjestelmään, TVL pitää lainsäädännön uudistamista välttämättömänä. Uuden lain myötä järjestelmästä tulee toivottavasti huomattavasti nykyistä järjestelmää läpinäkyvämpi. Nykyiseen lakiin perustuvaan korvausjärjestelmään esimerkiksi ns. vakuutuslääkäri-keskusteluna kohdistunut kritiikki pohjautuu TVL:n näkemyksen mukaan suurelta osin väärinkäsityksiin työtapaturmavakuutuksen sisällöstä ja sen juridisesta luonteesta. Työtapaturmien ja ammattitautien korvaaminen ei ole yksittäistapauksellista

vahingonkorvausoikeutta, vaan osa sosiaalivakuutusta. Se perustuu eduskunnan säätämään lainsäädäntöön ja siinä vakuutuslaitokset ovat lain toimeenpanijoita ja sidottuja harkintavallassaan lakiin. Uuden, entistä yksityiskohtaisemman lainsäädännön myötä järjestelmästä tulee läpinäkyvämpi ja järjestelmän juridinen luonne lailla säädettyinä korvausjärjestelmänä tulee selvemmin esille. Esimerkiksi syy-yhteysvaatimuksen nimenomainen kirjaaminen säännöksenä lakiin tuo nykyistä paremmin esiin järjestelmän lähtökohtaa syyperusteisena sosiaalivakuutuksena, mikä erottaa sen esimerkiksi sairaus- tai työeläkevakuutuksesta.

2. TVL:n rooli lainvalmistelussa ja TVL:n lausunnon näkökulma

TVL on osallistunut tapaturmavakuutuslainsäädännön kokonaisuudistustyöhön asiantuntijan ja toimeenpanojärjestelmän edustajan roolissa. Työtapaturmavakuutuksen sisältöä koskevat lainvalmistelupäätökset (esimerkiksi korvattavan vahinkotapahtuman käsitteet ja etuudet) on tehty ns. kolmikantamallilla, jossa neuvotteluosapuolia ovat sosiaali- ja terveysministeriö ja työmarkkinaosapuolet. TVL:n tehtävänä lainvalmistelussa on ollut arvioida valmisteltavan lainsäädännön toimeenpantavuutta vakuutuslaitoksissa ja sen vaikutuksia eri näkökulmista.

TVL:n lausunnon tarkoituksena on nostaa esiin hallituksen esitysluonnokseen liittyviä asioita, joilla on merkitystä lakia toimeenpaneville vakuutuslaitoksille. Tavoitteena on esittää toimeenpanijoiden tulkintaa ehdotetuista säännöksistä ja arvioida sitä, vastaavatko säännösten tulkinnat tavoitteita, jotka on niille asetettu ns. kolmikantavalmistelussa. Toimeenpanijoiden intressissä on saada sovellettavaksi mahdollisimman ennustettava ja vähän tulkinnanvaraisuuksia sisältävä normisto. Toimeenpanijoiden, tällä hetkellä yhteensä 13 vakuutuslaitosta, tehtävänä on tulkita lainsäädäntöä yhdenmukaisella tavalla ja kohdella sekä työnantaja-vakuutuksenottajia että työntekijä-vakuutettuja (korvauksen-saajia) yhdenvertaisesti keskenään vastaavissa tapauksissa.

3. Havaintoja uudesta laista toimeenpanojärjestelmän edustajana

3.1. Yleistä

Ehdotettavan lain rakenne on selkeä ja sen jakautuminen osiin ja osien jakautuminen lukuihin on lain luettavuuden kannalta hyvä asia. Lain osien, lukujen ja pykälien otsikot helpottavat lain lukemista ja auttavat myös muita kuin juridikan ammattilaisia saamaan selvän turvan sisällöstä.

Ehdotettava laki on kaikinensa edeltäjiinsä merkittävästi yksityiskohtaisempi. Toimeenpanijan näkökulmasta tarkempi sääntely on lähtökohtaisesti positiivinen asia niillä työtapaturmaturvaa osa-alueilla, joissa vakuutusyhtiöt eivät voi kilpailla keskenään. Lain soveltamisalaa, korvattavia vahinkotapahtumia ja etuuksia koskevat säännökset ovat lakisääteisen tapaturmavakuutusturvan ydinaluetta ja niissä sääntelyllä voidaan katsoa turvattavan vakuutuksenottajien ja vakuutettujen yhdenvertaista kohtelua sosiaalivakuutuksen toimeenpanossa.

Työtapaturmavakuutuksen hinnoittelu ja vakuutusmaksut ovat yhtiökohtaisia asioita eikä niissä ole tarvetta eikä mahdollisuutta yksityiskohtaiseen sääntelyyn. Myös EU:n vahinkovakuutusdirektiivit edellyttävät niissä vapaata kilpailua.

Vakuutusyhtiöillä on oltava mahdollisuudet kilpailla vakuutus- ja korvausasioiden palvelullaan. Esimerkiksi sairaanhoitokorvauksiin vuonna 2005 tehdyn ns. täky-uudistuksen eräs keskeinen osa oli vakuutuspotilaille hoitoa antavien hoitolaitosten kilpailuttaminen. Vakuutuslaitoksille annettiin mahdollisuus tehdä sopimuksia hoitolaitosten kanssa hoidon, kuntoutuksen ja työhönpaluun nopeuttamiseksi. Uuden lain yksittäiset pykälät eivät voi kyseenalaistaa tätä lähtökohtaa (esim. 44 §).

Uuteen lakiin tulevat säännökset tulisi olla mahdollisimman yksiselitteisesti tulkittavia ja ennustettavia. Kaikilta osin lakiluonnos ei täytä näitä vaatimuksia (esim. korvattavien vahinkotapahtumien sääntely).

Lainsäädännön yksityiskohtaisuus asettaa myös haasteita. Kun lakiin on säädetty yksityiskohtaiset edellytykset esimerkiksi korvattaville vahinkotapahtumille, se tarkoittaa käytännössä sitä, että yksittäisen tapauksen käsittelyssä vakuutuslaitoksella tulee olla ratkaisua tehdessään käytettävissään kaikki säädöksessä edellytetty tieto. Hankittava tieto on myös oltava luotettavaa. Työtapaturma-asiassa tietoa hankitaan pääasiassa työnantajalta, työntekijältä ja viranomaisrekistereistä mm. verottajalta. Tasapainon löytäminen säännösten yksityiskohtaisuuden ja tietojen hankkimisen aiheuttaman hallinnollisen taakan kesken on tärkeää. Hallinnollinen taakka ei kohdistu yksinomaan toimeenpaneviin vakuutuslaitoksiin, vaan myös työnantajiin ja korvauksensaajiin.

TVL haluaa kiinnittää huomiota siihen, että uuteen lakiin ei tulisi säännöksiä, joissa otettaisiin kantaa menettelyn muotoon esim. vaatimalla tietyn välineen käyttöä. Sähköiset asiointitavat lisääntyvät kaikilla aloilla eikä 2010-luvun lainsäädäntöä tulisi tehdä esimerkiksi vaatimuksin postitse toimitettavasta kirjeestä (lakiluonnoksen 129 §).

3.2. Lain eri osia koskevat havainnot

TVL:n lausuntoon on kirjattu seuraavassa havaintoja lain eri osista toimeenpanijoiden näkökulmasta.

I osa Yleiset säännökset

TVL pitää perusteltuna ehdotukseen kirjattua työtapaturma- ja ammattitautilain soveltamisalan yhdenmukaisuutta työntekijän eläkelain soveltamisalan kanssa. Kyse on molemmissa työnantajan velvollisuuksiin kuuluvasta sosiaalivakuutuksesta. Työtapaturma- ja ammattitautilain alueellinen soveltamisala ei kuitenkaan vastaa täysin työntekijän eläkelain alueellista soveltamisalaa.

Pakollisen vakuutuksen soveltamisalaa supistetaan siten, että uusi laki koskisi vain ansiotarkoituksessa tehtävää työtä. Perhehoitajien ja työvoimakoulutuksessa olevien tapaturmaturvasta on tarkoitus säätää erikseen. Toisaalta lain

pakollisen vakuutuksen soveltamisalaan tulisivat ne työnantajan taloudessa elävät perheenjäsenet, jotka tällä hetkellä eivät kuulu pakolliseen vakuutukseen. TVL pitää tarkoituksenmukaisena lain pakollisen vakuutuksen soveltamisalan täsmentämistä tarkoittamaan nimenomaan ansiotarkoituksessa tehtävää työtä.

Ottaen huomioon kuluneen vuoden aikana käyty keskustelu työnantajan sosiaalivakuutusvelvoitteiden hoitamisen käytännön vaikeuksista ja vakuuttamisvelvollisuuden rajan vaihtelevuudesta eri laeissa, TVL esittää vielä harkittavaksi ehdotettavan lain ns. pientyönantaja määritelmän muuttamista. Työtapaturmavakuutuksessa työnantajan velvollisuus ottaa vakuutus on kytketty työnantajan teettämien työpäivien lukumäärään. Voimassa olevassa laissa raja on 12 työpäivää kalenterivuoden aikana eikä työnantajalla ole vakuuttamisvelvollisuutta tähän rajaan saakka. Vaikeuksia on käytännössä aiheuttanut se, mitä tarkoitetaan työpäivällä ja onko raja työnantaja- vai työntekijäkohtainen.

TVL ehdottaa, että työnantajan velvollisuus ottaa vakuutus kytkettäisiin laissa määrättävään euromäärään siten, että työnantajalla ei olisi vakuuttamisvelvollisuutta, jos hänen työsuhteisille työntekijöilleen maksamien palkkojen yhteismäärä on enintään (esimerkiksi) 1.500 euroa kalenterivuoden aikana. Jos työsopimuksia tehtäessä tiedetään, että palkkoja tullaan maksamaan mainittua euromäärää enemmän, vakuutus tulisi ottaa ennen työn tekemisen alkamista. Johtuen työtapaturmavakuutuksen yritysvaluutusluonteesta ja siitä ettei vakuutusta tehtäessä yksittäisiä työntekijöitä rekisteröidä, vakuuttamisvelvollisuuden rajan laskemista ei voi työeläkevakuutuksen tavoin kytkeä työntekijälle maksettavan palkan määrään.

II osa Korvattavat vahinkotapahtumat

Lain II osa, korvattavat vahinkotapahtumat, on työtapaturma- ja ammattitautilain keskeisimpiä kokonaisuuksia. Tapaturmavakuutuslainsäädännön kokonaisuudistuksen eräänä tavoitteena oli arvioida sitä, vastaako nykyinen lainsäädäntö sisällöltään muuttuneita työelämän olosuhteita. Toimeenpanijan näkökulmasta sen tekemien korvausratkaisujen kokeminen hyväksyttäviksi on yhteydessä siihen, kuinka hyvin lailla säädetty korvausjärjestelmä mm. korvattavien vahinkotapahtumien käsitteiden kautta vastaa käytännön työelämän tilanteita ja työntekijöiden ja työnantajien odotuksia.

Toimeenpanijan näkökulmasta lain II osa sisältää sekä yksityiskohtaisia että monitulkintaisia säännöksiä. Se on osin myös ns. perusteluilla säätämistä eli hallituksen esityksen yksityiskohtaisilla perusteluilla täydennetään ja täsmennetään laissa olevaa sääntelyä.

Korvattavien vahinkotapahtumien määritelmät ovat korvausjärjestelmän ydintä ja niiden määrittelyjen tulisi olla jo lain tasolla mahdollisimman selviä. Esimerkiksi ehdotettavan lain 21 ja 22 §:t voivat olla toimeenpanijoille haaste. Lain 22 §:ssä käytetään termiä työpaikka, jolla on yleiskielessä tietty vakiintunut merkitys. Pykälän perustelujen mukaan työpaikka-käsitteellä on tässä yhteydessä laajempi sisältö kuin yleiskielessä. TVL esittää harkittavaksi lain 22 §:n täydentämistä työpaikan käsitteen määrittelyllä. Tarkennus olisi sen mukainen, mikä on lainvalmistelijan tahto työpaikan käsitteestä.

Monitulkintaisuutta on myös lain 22 §:ssä käytetyssä "tavanomaisesti" termissä. Perustelujen mukaan tavanomaisuutta arvioidaan sekä yleisesti että työpaikkakohtaisesti. Tavanomaisesti - sanaa käytetään myös 23 §:ssä.

Lainsäädännön yksityiskohtaisuus asettaa haasteita korvausratkaisuun tarvittavien tietojen hankkimiseen. Toimeenpanevan vakuutuslaitoksen tulee perustaa päätökset hankkimiinsa selvityksiin. Korvausasia tulee vireille pääasiassa työnantajan tekemällä vahinkoilmoituksella. Vahinkoilmoituksella vakuutuslaitos saa ne tiedot, joita se tarvitsee korvattavuuden ratkaisuun. Joissakin tilanteissa lisätietoja joudutaan jo nykyisin pyytämään vahingoittuneelta työntekijältä.

Työnantajan hallinnollinen taakka voi lisääntyä, jos/kun vahinkoilmoituksen täyttäminen monimutkaistuu korvattavia vahinkotapahtumia koskevien säädösten takia. Korvauksensaajien yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että toisaan vastaavat tapaukset käsitellään samoin perustein ja että ratkaisujen perusteeksi tarvittavat tiedot hankitaan yhdenmukaisesti. Vakuutuslaitokselle korvattavuuden ratkaisun perusteeksi toimitettavien tietojen luotettavuus ei voi olla siitä riippuvainen, kuinka hyvin työntekijä tai työnantaja osaa selittää tapahtuman olosuhteet.

Vakuutuslaitostasolla korvauskäsittelyn ajat voivat pidentyä yksityiskohtaisten säännösten edellyttämien selvitysten hankkimisen takia, jos/kun kaikkia tietoja ei saada vahinkoilmoituksella. Järjestelmää koskevat tilastointivaatimukset täytyy myös mukauttaa esimerkiksi tarkentuviin vahinkotapahtumien käsitteisiin.

Toimeenpanijan tulkinnan mukaan ehdotettavat vahinkotapahtumia koskevat säännökset yksityiskohtaisine perusteluineen laajentavat korvattavuutta. Työpaikan alueen laaja tulkinta (ns. alueperiaate) laajentaa myös 22 ja 23 §:n tulkintaa ja lisää korvausmenoa.

III osa Etuudet

TVL pitää hyvänä, että työtapaturma- ja ammattitautilakiin koottaisiin kaikki lain perusteella suoritettavat etuudet. Tällä hetkellä ns. kuntoutuskorvauksista on erillislaki. Uuden nimisenä korvauslajina tulee kuntoutumisraha. Haittalisän nimi muuttuu hoitotueksi. Opaskoiraalisä jää erityisenä korvauslajina pois, kun se sisältyy sairaanhoitona korvattavaan kuntoutukseen.

TVL näkemyksen mukaan on hyvä, että esimerkiksi sairaanhoitokorvauksia koskevat säännökset on mukautettu ottamaan huomioon mm. uusi terveydenhuoltolaki ja EU-säädökset. Myös sairaanhoitokorvauksia koskevien ns. täkymaksupykälien siirtäminen asiakasmaksulainsäädännöstä tähän vakuutuslakiin on lainsäädännön selkeyden vuoksi perusteltua.

TVL pitää tärkeänä, että ehdotetun lain 44 § ei aseta esteitä vakuutuslaitosten hoitolaitos sopimuksille.

Lain 48 § (palkan korvaaminen tutkimusajalta, uusi säännös) ja 49 § (palkan korvaaminen fysikaalisen hoidon ajalta, nykyistä siirretty mutta sanamuoto tarkistettu) ovat toimeenpanijan näkökulmasta haasteellisia. Lain 48 § on kirjoitettu siten, että sitä sovelletaan tilanteisiin, joissa ei ole alun perinkään korvattavaa vahinkoa taikka korvaus katkaistaan sen takia, että syy-yhteyttä ei enää ole. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin vahinkotapahtumiin ja sen säännös palkan korvaamisesta olisi erilainen kuin muuten ansionmenetyskorvauksissa (mm. ns. kolmen päivän karenssiaika puuttuu). Toimeenpanijan näkökulmasta 48 §:n erityissäännöksen soveltaminen edellyttää lisätietojen kysymistä sekä työntekijältä että työnantajalta. Pykälän soveltaminen myös katkaisutilanteisiin lisää korvausmenoa, koska palkan menetystä korvattaisiin myös sen jälkeen, kun vakuutuslaitos on jo todennut, ettei syy-yhteyttä vahinkotapahtuman ja sairauden välillä enää ole.

IV osa Etuuksien toimeenpano

Etuuksien toimeenpanoa koskevat säännökset tarkentuvat uudessa laissa nykyisäntelyyn verrattuna. Joiltakin osin etuuksien toimeenpanoa koskevan sääntelyn kokonaisuutta hämärtää se, että jo nykyisin etuuksien toimeenpanoon sovelletaan viranomaisia yleisesti koskevia lakeja, kuten hallintolakia ja kielilakia. Näin ollen ei voi yksiselitteisesti sanoa, että sääntely uuden lain myötä monimutkaistuu, kun se jo nykyään on melko monimutkaista säännösten ollessa hajallaan sekä tapaturmavakuutuslaissa että useassa hallinnon yleislaissa. Eräiltä osin uuteen lakiin tulee hallintolaista poikkeavia säännöksiä (esim. asianosaikäsite, 117 §) ja eräiltä osin uudet säännökset täydentävät hallintolain säännöksiä (esim. epäävän päätöksen erityinen perustelusäännös, 127 §).

Lakiin tulevat yksityiskohtaiset säännökset etuuksien toimeenpanosta voivat joiltakin osin lisätä korvauskäsittelyn kustannuksia ja pidentää käsittelyaikoja.

Laissa ei ole säännöksiä nykyisin käytössä olevasta vakuutustodistusmenettelystä. Vakuutustodistusmenettely liittyy korvausasian vireille tuloon ja sen avulla hoitolaitos on voinut laskuttaa työtapaturmapotilaan hoidon kustannukset todistuksessa nimetyltä vakuutuslaitokselta. Vakuutustodistusta on pidetty erittäin käyttökelpoisia, myös täkyaikana. Lainvalmistelussa vakuutustodistuksesta ei haluttu tehdä säännöksiä, koska sitä pidettiin työnantajan hallinnollista taakkaa lisäävänä. TVL haluaa vielä nostaa esiin kysymyksen siitä, asettaako ehdotettu laki esteitä käytännössä toimivan vakuutustodistusmenettelyn jatkamiselle.

Lain 110 §:n säännös vahinkoilmoituksen sisällöstä tulee vielä tarkastaa ottaen huomioon lain 217 ja 218 §:t sekä 254 § tapaturmavakuutuksen tilastoinnista.

TVL esittää vielä harkittavaksi sitä, että olisiko lakiin tarkoituksenmukaista tehdä toimivalta- ja menettelytapasäännöksiä sairaanhoitokuluina maksettavien lääkkeiden keskitetystä korvausmenettelystä.

VI osa Toimeenpanojärjestelmä

TVL:a koskevat säännökset ja uudet tehtävät

Lakiehdotukseen sisältyy Tapaturmavakuutuslaitosten liiton nimenmuutos Tapaturmavakuutuskeskukseksi. TVL pitää nimenmuutosta tarpeellisenä, koska nykyinen nimi antaa harhaanjohtavan mielikuvan yksityisoikeudellisesta yhdistyksestä. TVL on perustettu vuonna 1920 vakuutusyhtiöiden edunvalvontajärjestöksi, mutta vuonna 1996 säädetyin lakimuutoksien siinä tuli lainsäädäntötoimin järjestetty yhdistys.

Uusi laki sisältää yksityiskohtaiset säännökset TVL:n tehtävistä ja hallinnosta. TVL ymmärtää niiden tarpeen ottaen huomioon TVL:n aseman ja tehtävien laakisääteisyys ja sen, että lakisääteistä tapaturmavakuutusta Suomessa harjoittavat vakuutusyhtiöt ovat velvoitettuja tulemaan TVL:n jäseniksi ja osallistumaan sen kustannusten rahoitukseen.

TVL:lla ei ole huomautettavaa lakiluonnokseen sisältyviin Tapaturmavakuutuskeskuksen tehtäviin. Uusina tehtävinä Tapaturmavakuutuskeskukselle tulisi 183 §:n mukaisen vakuutusrekisterin ylläpito ja 182 §:n mukaisesti valvoa työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista ja pakkovakuutuksen ottaminen työnantajan lukuun vakuutusyhtiöstä.

TVL:lla ei ole huomautettavaa siihen, että ns. laiminlyöntimaksun määrääminen siirtyy Valtiokonttorin hoidettavaksi 188 §:n mukaisesti.

TVL haluaa kiinnittää huomiota lakiluonnoksen 217 §:ään sisältyvään Tapaturmavakuutuskeskuksen velvollisuuteen pitää työtapaturma- ja ammattitautirekisteriä ja 218 §:ään sisältyvään velvollisuuteen laatia työtapaturma- ja ammattitautitilasto. Näihin liittyy 254 §, joka säätelee vakuutuslaitosten velvollisuutta antaa tietoja Tapaturmavakuutuskeskukselle.

TVL pitää tarpeellisenä, että vielä ennen lopullisen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle käydään lainvalmistelutyöryhmässä keskustelu siitä, mikä on TVL:n tulevan tilastointivelvoitteen laajuus. Uusi laki sisältää huomattavasti nykyistä sääntelyä tarkemmat määräykset mm. korvattavista vahinkotahtumista. Keskustelu on käytävä ainakin siitä, millä tarkkuudella vahinkotahtumia halutaan pystyä seuraamaan uuden lain voimaantulua. TVL on Suomessa virallinen työtapaturma- ja ammattitautitilaston pitäjä. Myös korvauksia koskevasta tilastointitarkkuudesta voi olla syytä keskustella.

VII osa Muutoksenhaku, oikaisumenettelyt ja takaisinperintä

TVL:lla ei ole huomautettavaa ehdotettavan lain VII osan säännöksiin. TVL pitää perusteltuna sitä, että kaikkien tapaturmavakuutuslaissa säänneltyjen asioiden muutoksenhakuforum on sama eli ensiasteessa Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta. Myös täky-maksuja ja potilastietojen luovutuksesta suoritettavia maksuja koskevat riidat on selkeyden vuoksi perusteltua käsitellä samassa tuomioistuin forumissa kuin muutkin tapaturmavakuutuslainsäädännön asiat.

VIII osa Vapaaehtoiset vakuutukset

TVL pitää vapaaehtoisia vakuutuksia koskevaa sääntelyä lähtökohtaisesti hyvänä. Kuitenkin lain II osan määritelmät korvattavista vahinkotapahtumista ja tämän sääntelyn tulkinnanvaraisuus koskevat myös vapaaehtoisten vakuutusten perusteella korvattavia tapahtumia. Jos säännöksiä tulkitaan niin, että työtapaturmina korvattavien vahinkotapahtumien joukko laajenee, se näkyy vapaaehtoisten vakuutusten perusteella korvattavissa vahinkotapahtumissa rajanvetona työtapaturma – vapaa-ajan tapaturma. Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen ottaneen yrittäjän mm. työpaikan alueen määrittely on haasteellista ottaen huomioon yrittäjätyön luonne. Toimeenpanijan näkökulmasta laajasti tulkittavat vahinkotapahtumien käsitteet tekevät tarpeettomaksi vapaa-ajan vakuutusten ottamisen.

Uusi laki ei sisällä erityisiä säännöksiä yrittäjän työkyvyttömyyden arvioimisesta. Myöskään nykylaki ei sisällä siitä säännöksiä. Toimeenpanijan näkökulmasta säännös olisi tarpeellinen.

IX osa Erinäiset säännökset

Lain IX osa sisältää mm. tietojen antamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Luonnoksen 249 §:n nojalla vakuutuslaitoksilla on oikeus saada mm. terveydentilatietoja. TVL haluaa kiinnittää huomiota siihen, että terveydentilatiedot tulisi saada Kansallisesta terveystietokannasta (ns. Kanta-palvelu).

X osa Voimaantulo

Voimaantulosäännöksiä ei ole vielä sisällytetty lausunnoille lähetettyyn lakiluonnokseen. Tapaturmavakuutuksen rahastoivasta rahoitusmallista johtuen korvausmenoon ja vakuutusmaksuun vaikuttavat lakimuutokset voivat koskea vain sellaisia vahinkotapahtumia, jotka sattuvat lain voimaantulon jälkeen.

TVL esittää kuitenkin, että eräitä uuden lain osia sovellettaisiin lain voimaantulosta alkaen kaikkiin käsitellyssä oleviin vahinkotapahtumiin. Näitä lain osia olisivat ainakin etuuksien toimeenpano, vakuutusmaksua ja vakuuttamista koskevat säännökset.

Siirtymäsäännöksiä tarvittaneen ainakin vapaaehtoisia vakuutuksia koskeviin säännöksiin:

- ns. Liinamaa vakuutuksen päättäminen (nykylain 57.3 §:n mukainen vakuutus)
- ne nykylain 57.1 § mukaisella vakuutuksella vakuutetut yrittäjät, joilla ei ole YEL:ä ja joiden osalta vakuuttaminen päättyy, kun uuden lain edellytykset eivät täyty
- nykylain 57.1 § mukaisella vapaaehtoisella vakuutuksella pakollisesti vakuutettavat ns. sosiaalihuollon erityisryhmät – omaishoitajat ym.

Samoin siirtymäsäännökset tarvittaneen pakollisen vakuutuksen henkilöllisen soveltamisalan muutoksiin:

- yrittäjäkäsitteen muutos
- yrittäjän perheenjäsenen tuleminen pakolliseksi vakuutettavaksi

- työvoimakoulutuksen ja perhehoitajien pakollisen vakuuttamisen päättyminen ja siirtyminen toiseen järjestelmään

Toimeenpanojärjestelmä-osion säännösten voimaantulosäännöksissä olisi hyvä säätää, että TVL:n hallitus voidaan nimittää jo vuoden 2015 puolella pidettävässä yleiskokouksessa siten, että kaikkien jäsenten toimikausi alkaa 1.1.2016.

Kaikkienensa toimeenpanijat tarvitsevat runsaasti aikaa uuden lain toimeenpanoon. Käytännössä lain hyväksymisestä sen voimaantuloon on syytä varata aikaa vähintään yksi vuosi.

4. Muita hallituksen esitys luonnokseen sisältyviä lakeja koskevat kommentit

TVL:lla ei ole huomautettavaa hallituksen esitysluonnokseen sisältyviin muita lakeja koskeviin luonnoksiin.

Työeläkelainsäädäntöön ehdotetaan muutoksia, joilla tehtäisiin poikkeus eläkkeestä vähennettäviin ensisijaisiin etuuksiin. Ensisijaisena etuutena ei pidettäisi ehdotetun työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa.

Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet rangaistussäännökset tapaturmavakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä tapaturmavakuutusmaksupetoksesta. Nykyisin tapaturmavakuutuslain mukaisten velvoitteiden rikkomisesta määrättävistä rangaistuksista säädetään tapaturmavakuutuslain 55 §:ssä. TVL pitää rangaistussäännösten siirtämistä rikoslakiin perusteltuna. Se korostaa laiminlyöntien moitittavuutta ja vaikuttaa epäiltyjen tapausten esitutkintaan.

TVL:lla ei ole huomautettavaa ammattitautiasetukseen.

5. Jatkovalmistelu

TVL pitää tärkeänä toimeenpanijoiden näkökulmasta, että sen asiantuntijat voivat osallistua lakiluonnoksen jatkovalmisteluun.

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

Jussi Kauma
Toimitusjohtaja